

ВОЈНА ПОЛИЦИЈА ВОЈСКЕ СРБИЈЕ

БЕЛИ ОПАСАЧИ

УВЕК НА УДАРУ

Кад нам задрема савест, кад се не сналазимо у промени друштвених вредности и кад о моралу бринемо мање него што би требало, или што време захтева, службе безбедности, полиција посебно, чине нам се као последња одбрана пред понором. У многобројним анкетама, рађеним последњих година, војска и полиција су редовно међу институцијама у које грађани Србије имају највише поверења. Следствено томе, полицији би требало да се верује највише. Посебно у систему одбране, чији су припадници, чини се, више од осталих грађана, непрекидно под будним оком јавности.

Под истим оком јавности је ништа мање и Војна полиција. Од ње се тражи да буде чистија и од најчистијих. Несумњиво, она то традиционално и јесте. Иако ових дана обележавамо шест деценија модерне војне полиције у Србији, треба рећи да она постоји много дуже. Наредбом књаза Милана Обреновића из 1876. године у командама бригада српске војске формирана су „полицијска одељења“, састављена од изабраних жандарма и војника. Она су деловала само у ратно време и представљају претечу данашње Војне полиције.

НЕПРЕКИДНО ПРИЛАГОБАВАЊЕ НОВИМ ИЗАЗОВИМА

Модерна Војна полиција, као посебна целина у оквиру Војске, формирана је 14. септембра 1955. године. Била су то, најпре, самостална одељења и водови који су извршавали задатке из области контроле војног реда и дисциплине, а делом и послове из области безбедности. С годинама, Војна полиција се, у оквиру службе и Управе безбедности, развијала и бројчано и технички. Поред већ наведених задатака, јединице су оспособљаване и за извршавање задатака контроле и регулисања војног саобраћаја и сузбијања криминалитета. Почетком 2004. године, у оквиру организацијских промена, раздвојени су безбедносни и војнополицијски послови, па је у Генералштабу Војске Србије формирано најпре Одељење за војнополицијске послове, као самостална целина за планирање, организацију и руковођење војнополицијским задацима, а затим, 2006. године и Управа Војне полиције.

Одговорни, високо ризични и веома разноврсни, задаци Војне полиције захтевају висок ниво обучености, опреме

Припадници Војне полиције су у својеврсном рату и у миру. Борећи се против све присутнијег тероризма, организованог криминала, корупције, „мангупа у нашим редовима” ..., ратују тихо, готово неприметно, али веома ефикасно. Циљеве и задатке на спречавању изненађења често остварују и самим присуством. Нема сумње у то колико могу и знају.

и наоружања и веома низак ниво јавности и медијске пажње. При томе, релативно низак ниво транспарентности не смањује, већ повећава ниво одговорности. Зато заступник начелника Управе Војне полиције ГШ ВС пуковник Жељко Обрадовић већ на почетку истиче да Војна полиција Војске Србије данас има, углавном, заокружен доктринарни, правно-нормативни и организацијско-функционални оквир, што јој умногоме олакшава рад. На основу *Закона о одбрани* и *Закона о Војсци Србије* израђено је више нормативних документа којима је регулисан рад Војне полиције. Али...

– И поред заокруженог и релативно стабилног оквира деловања Војне полиције, еволуција постојећих и идентификација нових изазова, ризика и претњи безбедности Србији и њеној војсци свакако ће у наредном периоду водити прилагођавању и променама у решавању појединих проблема. Одлуке државног руководства о начину ангажовања Војске Србије и методама супротстављања изазовима, ризицима и претњама безбедности свакако ће утицати и на концепт развоја Војне полиције – напомиње пуковник Обрадовић.

Основ за поступање Војне полиције дат је одредбама члана 53. *Закона о Војсци*, где је издвојено пет послова чије је извршење у надлежности тог састава. То су, сем осталих, сузбијање криминалитета, контрола и одржавање војног реда и дисциплине, обезбеђење најзначајнијих војних објеката, одређених лица, докумената и наоружања, регулисање и контрола војног путног саобраћаја и противтерористичка заштита.

ДЕФИНИСАНИ ЗАДАЦИ И ОВЛАШЋЕЊА

На основу послова и задатака које обавља, дефинисане су и способности које Војна полиција мора да достигне. Она, наиме, мора бити способна да ефикасно изврши све послове и задатке дате законом, другим прописима и наређењима надлежних команданата, у свим условима и у све три мисије Војске. С обзиром на то да извршава многобројне, веома разноврсне, задатке на сузбијању криминалитета у области контроле и одржавање војног реда и дисциплине, обезбеђењу најзначајнијих војних објеката, одређених лица, докумената и наоружања, противтерористичкој и противдиверзионој заштити лица и објеката, контроли и регулисању војног путног саобраћаја..., јасно је колико је широк дијапазон деловања јединица Војне полиције. Само току 2015. године Војна полиција предузимала је мере безбедносне заштите током посета више делегација министарског нивоа, начелника генералштабова страних оружаних снага, делегација које су предводили високи руководиоци НАТО-а или директори страних војнообавештајних и војнобезбедносних служби. Мере из надлежности Војне

полиције предузимане су и током више од 120 посета других делегација, радних група и појединаца страних армија током реализације заједничких активности из плана међународне војне сарадње.

Ново време – невреме од свих нас тражи и нову врсту храбрости и отпорности. Бомба се може поставити било где, било када и веома једноставно. Уплашени порастом тероризма у свету, нисмо сигурни ни на брдовитом Балкану, где нам, традиционално, глобална безбедност није јача страна. При томе, заборавили смо да допринос појединца у заштити од тероризма има велики значај, па уместо некада развијене цивилне заштите, све наде и оправдана очекивања усмеравамо ка безбедносним службама. Несумњиво, припадници Војне полиције су међу најспремнијима и најобученијима у тој области. О томе пуковник Обрадовић каже:

– Противтерористичка заштита коју обавља Војна полиција обухвата најсложенија противтерористичка дејства којима се спречава тероризам усмерен према припадницима или објектима Министарства одбране или Војске Србије, а нарочито решавање талачких ситуација и заштиту одређених лица и објеката. Противтерористичку заштиту Војна полиција реализује у сарадњи и садејству с осталим јединицама Војске, специјалним јединицама полиције, а према потреби и другим органима. У оквиру тих послова наше јединице учествују у противтерористичким дејствима, ослобађању војних лица која су отели или као таоце задржали терористи (у војним објектима, возилима, ваздухопловима и пловилима), открива и хвата терористичке, побуњеничке и друге криминалне групе, учествује у борбеним дејствима с мањим терористичким и побуњеничким групама. За извођење противтерористичких и противпобуњеничких дејстава тежишно се ангажује батаљон за противтерористичка дејства Специјалне бригаде КоВ – наводи пуковник Обрадовић.

Сличне задатке, препуне ризика, извршавају и друге јединице Војне полиције. Поред антитерористичких, ту су

ПРОТИВДИВЕРЗИОНА ЗАШТИТА

У оквиру реализације задатака противдиверзионе заштите, Војна полиција је за потребе безбедносне заштите одређених лица, страних делегација и манифестација, извела превентивне противдиверзијске прегледе: 47.952 моторна возила, 271 објекат, 809 просторија, 2.224 трасе кретања, 2.899 терена око објеката у којима бораве одређена лица, 90 писмоносних пошљици за одређена лица, 30 ваздухоплова, два пловна објекта, 18 хелидрома. Постављено је 29 привремених противдиверзијских пунктова и том приликом прегледано је 19.739 лица.

и послови противдиверзионе заштите, које обављају противдиверزيونи тимови. Њихови припадници су обучени за извршавање задатака попут проналажења, неутралисања и уништења експлозивних направа и штетних агенаса који-ма могу бити угрожени припадници МО и ВС.

ЕФИКАСАН ОДГОВОР НА СВЕ ПРЕТЊЕ

Услед већег броја разнородних послова и задатака за које је надлежна, у Војној полицији заступљено је пет специјалности видљивих и у организацијско-формацијској структури њених јединица. То су војнополицијска, криминалистичка, противдиверзиона, саобраћајна и противтерористичка специјалност, на основу којих се разликују и њене јединице. Оне су, иначе, ранга батаљона различите намене и организацијско-формацијске структуре и налазе се у формацијском саставу Управе Војне полиције ГШ ВС, Копненој војсци и Гарди. У Управи Војне полиције налази се и Центар за обуку кадрова Војне полиције и Криминалистичка истражна група. У Команди РВ и ПВО и Команди за обуку налазе се водови Војне полиције, док се на ВМА налази одељење Војне полиције.

– Пројектованом организацијско-формацијском структуром тежили смо да остваримо неколико циљева, од којих су најважнији квалитетно обезбеђење лица и објеката, ефикасније откривање лица за које постоји основана сумња да су починили криминална дела на штету Војске, смањење ванредних догађаја за које су одговорни, или су их изазвали, припадници Војне полиције и подршка и обезбеђење састава Војске при извршењу задатака из све три

Пуковник Жељко Обрадовић

мисије. При томе, важно је истаћи да бројно стање Војне полиције, у односу на нашу војску, износи око четири одсто, што је у нивоу прихваћених стандарда у свету – истиче пуковник Обрадовић.

Пуковник Рајко Миловановић

Правилник о овлашћеним службеним лицима и начину примене овлашћења и обављања послова и задатака Војне полиције прописује 21 овлашћење које њени припадници примењују у свом раду. Новим изменама Закона о Војсци Србије, овлашћена службена лица Војне полиције поступају и према цивилима, због чије склоности ка насиљу и вршењу кривичних дела постоји реална опасност за угрожавање безбедности, живота и здравља припадника Војне полиције и њихових породица (телесног и моралног интегритета). Војна полиција и полиција су једине у систему безбедности које примењују толики број овлашћења.

Заштиту и непосредно обезбеђење одређених лица обављају припадници батаљона Војне полиције специјалне намене „Кобре“. Не треба трошити много речи на описивање задатака које извршавају, јер су ти млади људи много пута били у прилици да докажу своју оданост. Командант „Кобри“ потпуковник Владимир Ушљебрка наглашава да су припадници те јединице спремни да својим телима тренутно заштите личности о којима брину.

– Обучени смо да реагујемо не обазирјући се на опасност и претпостављене ризике. Готово свакодневно смо изложени повећаним напорима, тако да за нас практично нема нерешиве ситуације. Обављајући послове обезбеђења одређених лица и објеката припадници „Кобри“ и њима блиски људи су „обележени“ и као потенцијални циљ деловања терористичких и криминогених група. Зато је и логично што се управо нашем батаљону поклања велика професионална пажња не само у Војној полицији, већ и у Војсци Србије – рекао је потпуковник Ушљебрка.

То, наравно, не значи да се и осталим јединицама Војне полиције не поклања одговарајућа брига. С обзиром на значај и одговорност послова које обављају, припадници Војне полиције морају бити спремни на свакодневно усавршавање и оспособљавање у различитим областима јединствене професије. Слободно се може рећи да припадник јединица Војне полиције нема времена за предах. Кад није на задатку, обавезан је да свакодневно подиже ниво физичке спремности и борилачких вештина, или да заврши још неки од 15 курсева који се реализују у Центру за обуку кадрова у Београду. Систем непрекидног усавршавања

УЧЕШЋЕ У МИРОВНИМ МИСИЈАМА

Јединице Војне полиције су, несумњиво, међу најспремнијим у Војсци Србије, па не чуди што су и њени припадници учествовали у неким од мировних операција и мисија у свету. У претходном трогодишњем периоду, у мировним операцијама у Либану (UNIFYL) и на Кипру (UNFICYP) ангажовани су водови из састава 3. и 5. батаљона, а поред тих снага, један део припадника Војне полиције ангажован је и у другим мисијама под окриљем УН и ЕУ, у својству посматрача и штабних официра, као и у операцији ATALANTA у Сомалији.

професионалних припадника Војне полиције у складу је са савременим трендовима и стандардима сличних јединица у развијеним армијама.

– Оспособљавање, усавршавање и сертификација овлашћених службених лица Војне полиције представља неопходан услов за закониту примену прописаних овлашћења током обављања послова и задатака органа Војне полиције у миру и рату. Зато се у нашим јединицама огромна пажња поклања перманентном усавршавању. Илустрације ради, рецимо да је прошле године кроз курсеве у Центру за обуку кадрова Војне полиције оспособљено 159 официра, подофицира и професионалних војника, као и одређени број припадника МУП-а Републике Србије – напомиње пуковник Рајко Миловановић из Управе Војне полиције.

Процес обуке припадника Војне полиције нераскидиво је повезан с већ чувеном Војном поштом 5000 Панчево. Ту је 17. новембра 1955. формиран Школски центар безбедности, у чијем саставу 1956. почиње са радом Школа Војне полиције, кроз коју је, током 53 године, прошло 8.178 официра, подофицира и других припадника те јединица. Обука и усавршавање кадрова у протеклих 60 година непрекидно је унапређивана. Након организационих промена и премештања Центра из Панчева у Београд, оспособљавање и усавршавање реализује се још интензивније. Центар за обуку кадрова Војне полиције у саставу Управе Војне полиције формиран је септембра 2009. године и током шест протеклих година оспособио је више од хиљаду овлашћених службених лица Војне полиције свих профила. Војна полиција кадрове оспособљава реализацијом 15 врста специјализованих курсева.

Рад у посебно тешким условима, оптерећен свакодневним ризицима и изузетним напрезањима, па и потребом перманентног усавршавања, оправдава и специјални, донекле привилегован статус јединица Војне полиције у Војсци Србије. Или...

– Нема сумње да се рад у Војној полицији издваја по својој специфичности, важности и посебним условима службе, због тежине, карактера и трајања – каже пуковник Обрадовић. – Али имамо и један апсурд. Правилником о платама и другим новчаним примањима професионалних припадника Војске Србије прописано је увећање плате за припаднике Војне полиције у висини од 15 одсто. Међутим,

ПОД БУДНИМ ОКОМ И САОБРАЋАЈ

У току 2015. године припадници СбВП су у оквиру регулisaња саобраћаја реализовали 722 задатка, при чему су ангажована 1.463 припадника СбВП и пређено је 242.216 километара, а у оквиру контроле војних учесника у саобраћају реализоване су 234 контроле војних учесника у саобраћају, ангажовано 480 припадника СбВП, пређено 15.137 километара и поднета 41 пријава против војних учесника у саобраћају. У односу на исти период прошле године, број задатка није смањен, али је број поднетих пријава мањи за 10, што показује тенденцију побољшања поштовања саобраћајних прописа међу војним учесницима.

у складу с одредбама чл. 16. Правилника, већи део припадника Војне полиције на служби у јединицама ранга чете–батаљона то право не користи због повољнијег основа за увећање плате које остварује као припадник других јединица истог ранга. Плата подофицира Војне полиције у чети, с увећањем коефицијента од 15 одсто, мања је од плате подофицира с увећањем коефицијента од 0,226.

Према речима пуковника Обрадовића, радна места припадника Војне полиције, као овлашћених службених лица, осим коефицијента за посебне услове службе, ни по једном другом параметру нису издвојена од осталих радних места у Војсци Србије, кад је о примањима реч. Али су, зато, сви остали услови отежани. Због специфичности и карактера рада у Војној полицији један од посебних услова приликом пријема јесте и да кандидат добровољно пристаје да ради у том саставу, што значи да зна који су с ризици и изазови професије. Услед специфичности рада и немогућности да се одређене активности одложе или прекину,

припадници Војне полиције остварују велики број прекоревремених сати. Углавном се прекоревремени рад надокнађује али се, у одређеним условима, због обима посла „зарађени“ прекоревремени сати не могу искористити. Евидентно је да обим задатака које извршавају из године у годину расте. Неупоредиво брже него број припадника, који се, понекад, чак и смањује.

Рекло би се, скупља дара него мера. Па ипак, припадници Војске Србије радо се опредељују за рад у Војној полицији, баш као и у другим специјалним јединицама. Већа одговорност, популарност, значај послова које обављају, поштовање и поверење које уживају код колега... Ко ће знати разлоге сваког од њих. Али, једно је сигурно. Поносни на остварене резултате, небројене успехе и традицију дугу 60 година, припадници Војне полиције обећавају да ће, поред наменских задатака и надаље да реализују мере из своје надлежности у областима рада који су од суштинског значаја за њен будући развој, рад и осавремењивање. Посебну пажњу поклониће организацији и управљању Војном полицијом у складу с стварним потребама, ради постизања њене веће оперативности и ефикасности, систему унутрашње и спољне контроле и транспарентности у раду, анализи рада, обуци и сертификавању знања припадника Војне полиције, те њиховом сталном едуковању у складу с новим тенденцијама и развојем полицијских вештина и знања и посебно, опремању савременим техничким средствима неопходним за несметано обављање послова из њене надлежности.

Све то, наравно, ради остваривања још веће безбедности припадника, јединица и установа Војске Србије и Министарства одбране, а кроз партнерске односе са сродним службама, органима и институцијама на националном, регионалном па и међународном нивоу, када се ради о сузбијању тероризма и различитих облика криминала. ■

Душан ГЛИШИЋ
Снимлио Горан СТАНКОВИЋ